

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/117/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8722202569
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8722202569.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a Mgr. Miloša Koleka, vo veci navrhovateľky: S.. O. T.Á., V.. XX.X.XXXX, P. Y., Š. XXX/XX, práv. zast. Advokátska kancelária JUDr. Karol Pudlák, s.r.o. so sídlom Poprad, Štefánikova 98/70, proti odporcovi: B. T., V.. XX.XX.XXXX, P. J. XX/XX, XXXX D. (H.), I. I., v konaní o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k mal. deťom - T. T., V.. X.XX.XXXX a K. T., V.. XX.X.XXXX, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 10P/141/2022 26 zo dňa 28.9.2022 takto

rozhodol:

Mení uznesenie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamieťa.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom domáhala rozvodu manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností k mal. deťom medzi účastníkmi konania a zároveň neodkladným opatrením zveriť mal. deti do jej osobnej starostlivosti a zaviazat' otca výživným na mal. T. a na mal. K. v sume 250,- eur mesačne na každé dieťa.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:

„V y d á v a toto neodkladné opatrenie:

I. Maloleté deti - T. T., V.. X.XX.XXXX a K. T., V.. XX.X.XXXX sa na čas do rozvodu účastníkov konania predbežne zverujú do osobnej starostlivosti matky.

II. Otec, B. T., V.. XX.XX.XXXX je povinný predbežne prispievať na výchovu a výživu mal. T. T., V.. X.XX.XXXX sumou 150,- eur mesačne a na výživu mal. K. T., V.. XX.X.XXXX sumou 100,- eur mesačne vždy do 15. dňa príslušného kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky počnúc dňom 14.9.2022.

III. Toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatnosti rozsudku vo veci rozvodu manželstva účastníkov konania a úpravy rodičovských práv a povinností k mal. deťom - T. a K. T. vedeným pod sp. zn. 10P/141/2022.“

3. Rozhodnutie súd prvej inštancie právne zdôvodnil ust. § 31 ods. 2 Zákona o rodine, § 366, § 367 ods. 1 až 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že vzhľadom k tomu, že matka mal. detí poukázala na situácie, kedy otec cez víkendy cestuje za deťmi do miesta ich trvalého bydliska, pričom medzi rodičmi sú nezhody ohľadne ďalšieho fungovania v rodine a matka má obavy, aby otec neodcestoval spolu s deťmi, ktoré sú citovo naviazané na matku a vo veľmi nízkom veku do I., kde sa trvale zdržiava a pracuje, pričom matka deťom poskytuje celodennú starostlivosť a s mladším synom je na rodičovskej dovolenke, súd prvej inštancie mal za to, že je dôvodné v danej veci nariadiť neodkladné opatrenie a zveriť mal. deti predbežne do osobnej starostlivosti matky, v ktorej starostlivosti sa deti aj aktuálne nachádzajú, pričom matka plánuje žiť na Slovensku, do I. sa vrátiť nechce, otec pracuje v I. a mal. deti cez víkendy navštevuje na Slovensku. Súd prvej inštancie aj z dôvodu obavy matky pre možné vycestovanie otca spolu s deťmi vo veľmi nízkom veku na územie I. I. a z dôvodu stability výchovného prostredia mal. detí a neohrozenia ich zdravia a priaznivého vývinu v prípade náhlej zmeny prostredia vyhovel návrhu matky a limitoval trvanie neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania o rozvoze manželstva účastníkov a úpravy rodičovských práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvoze. Zároveň určil otcovi mal. detí predbežne prispievať na výživu mal. T. sumou 150,- eur mesačne a mal. K. sumou 100,- eur mesačne, keď zobral do úvahy príjem otca, ktorý tento dosahuje v zahraničí podľa uvedenia matky (2.200,- eur v čistom), ako aj poberanie rodičovského príspevku matkou v I. sumou 450,- eur mesačne, pričom matka toho času iný príjem nemá a o deti zabezpečuje celodennú starostlivosť. Preto súd prvej inštancie nariadil otcovi neodkladným opatrením plniť primerané výživné v nevyhnutnej miere, aby nebola ohrozená riadna starostlivosť matky o deti a aby táto mala finančné prostriedky na zabezpečenie nevyhnutných potrieb mal. detí, najmä stravu a ošatenia a tým neohrozila ich život, zdravie, či priaznivý vývin s tým, že konečná výška výživného bude súdom určená po vykonanom dokazovaní vo veci samej.

III. Obsah odvolania otca

5. Proti uvedenému uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec. Namietal, že neboli splnené procesné podmienky konania - tunajší súd nemá právomoc (§ 365 ods. 1 písm. a) CSP) a uznesenie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Primárnou odvolacou námietkou otca bolo, že obvyklý pobyt mal. detí je v I., kde žili od svojho narodenia spoločne aj s matkou mal. detí, a teda právomoc rozhodovať o rodičovských právach a povinnostiach majú len I. sudy. Matka mal. detí neoprávnene premiestnila na Slovensku, teda podľa otca ide o medzinárodný rodičovský únos. Uviedol, že matka vo svojom návrhu uvádza informácie o obvyklom pobyte maloletých, ako aj o ich neoprávnenom premiestnení. Otec zdôraznil, že nedostatok právomoci súdu je neodstrániteľnou procesnou prekážkou konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť v súlade s ust. § 9 CSP. S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti navrhol napadnuté uznesenie zmeniť a konanie zastaviť.

6. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka mal. detí. Uviedla, že nesúhlasí s odvolaním otca, má za to, že súd prvej inštancie rozhodol zákonne a správne. Poukázala na správanie otca mal. detí, ktorý sa jej po nariadení neodkladného opatrenia vyhráža, že jej deti zoberie, že deti budú s ním, nakoľko sa podľa jeho vyjadrenia vie o deti lepšie postarať. Matka má za to, že súd prvej inštancie mal právomoc vo veci konať a nariadiť neodkladné opatrenie. Navrhla napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdiť.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť a návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť.

8. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodičia mal. detí žili spoločne v I. až do dňa 26.6.2022. Matka aj s mal. deťmi odišla na Slovensko k svojej rodine, s čím otec maloletých súhlasil, nakoľko sa malo jednať len o dočasný pobyt u starých rodičov maloletých detí (prázdniny) a nie o trvalé presťahovanie sa matky aj s mal. deťmi. Matka sa však s mal. deťmi odmieta vrátiť do I., má záujem ostať bývať na Slovensku, mal. deti prihlásila k trvalému pobytu na Slovensku. Otec mal. detí však s presťahovaním mal. detí na Slovensko nesúhlasí. Z jeho vyjadrení vyplýva, že s vycestovaním mal. detí na Slovensko

súhlasil len z toho dôvodu, že mu matka povedala, že ide aj s mal. deťmi navštíviť starých rodičov maloletých a svoju rodinu na Slovensko, teda malo ísť len o dočasné premiestnenie mal. detí.

9. Odvolací súd v prvom rade skúmal otcom namietanú právomoc slovenských súdov.

10. Podľa čl. 15 ods. 1 Nariadenia Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí: „Aj v situáciách, keď má právomoc vo veci samej súd iného členského štátu, majú v naliehavých prípadoch súdy členského štátu právomoc prijať predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku daného členského štátu, s ohľadom na:

a) dieťa, ktoré sa nachádza v danom členskom štáte, alebo

b) majetok, ktorý patrí dieťaťu, a ktorý sa nachádza v danom členskom štáte.“

11. Podľa čl. 15 ods. 2 a 3 Nariadenia Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí: „Ak si to vyžaduje ochrana najlepšieho záujmu dieťaťa, súd, ktorý prijal opatrenia uvedené v odseku 1 tohto článku, bezodkladne informuje súd alebo príslušný orgán členského štátu, ktorý má právomoc podľa článku 7, alebo v relevantnom prípade súd členského štátu, ktorý už koná vo veci samej podľa tohto nariadenia, a to buď priamo podľa článku 86 alebo prostredníctvom ústredných orgánov určených podľa článku 76. Platnosť opatrení prijatých podľa odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.“

12. S ohľadom na vyššie citovaný článok 15 Nariadenia Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí, odvolací súd uzavrel, že vo veci návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia má právomoc konať.

13. Odvolací súd má za osvedčené, že matka neoprávnene premiestnila mal. deti na Slovensko a bez súhlasu otca ich tu zadržáva. Neoprávneným premiestnením mal. detí odvolací súd nemyslí návštevu starých rodičov maloletých a rodiny matky na Slovensku, tak ako to pôvodne deklarovala matka pred otcom a s čím napokon aj otec mal. detí súhlasil, ale prihlásenie mal. detí k trvalému pobytu na Slovensku a jej zámer s mal. deťmi na Slovensku aj ostať bývať, a to všetko bez súhlasu otca mal. detí.

14. Odvolací súd dospel k záveru, že takéto konanie matky, ktoré je nielen nemorálne vo vzťahu k otcovi mal. detí (matka s mal. deťmi na Slovensko vycestovala s odôvodnením návštevy jej strany rodiny, ktorá tu býva, s čím otec nemal problém, pričom následne prihlásila mal. deti k trvalému pobytu na Slovensku a odmieta sa s mal. deťmi vrátiť do miesta ich obvyklého pobytu, t. j. I.), ale aj nezákonné, nemôže odobriť.

15. Odvolací súd zdôrazňuje, že priamo z dikcie ust. § 35 Zákona o rodine vyplýva, že ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd. Aj napriek skutočnosti, že sa rodičia mal. T. a K. nedohodli na ich vysťahovaní na Slovensko, matka tak urobila svojvoľne, bez súhlasu otca a bez toho, aby disponovala právoplatným rozhodnutím súdu, ktorý by jej takéto konanie odobril.

16. Vo vyššie uvedených konkrétnostiach je zrejmé, že matka si uzurpovala a aj uzurpuje výkon rodičovských práva povinností a jednostranne prijíma rozhodnutia, ktoré za štandardných okolností podliehajú dohode rodičov, resp. rozhodnutiu súdu na návrh niektorého z rodičov, v súlade s ust. § 35 Zákona o rodine.

17. V kontexte uvedeného dáva odvolací súd účastníkom konania do pozornosti čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, z ktorého jednoznačne vyplýva, že starostlivosť o deti a ich výchova je nielen právom rodičov, ale aj právom dieťaťa, ktoré má právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, pričom toto právo môže byť obmedzené výhradne na základe rozhodnutia súdu a v súlade s literou zákona.

18. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia (§ 28 ods. 2 prvá veta zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalej len „Zákon o rodine“).

19. Odvolací súd súčasne opakovane vyslovene zdôrazňuje, že pri výkone týchto práv a povinností sú rodičia v prvom rade povinní chrániť záujmy mal. T. a K. (§ 28 ods. 2 druhá veta Zákona o rodine), v ktorých záujme rozhodne nie je obmedzovanie, či sťažovanie kontaktu so žiadnym z ich rodičov. Odvolací súd má tiež za to, že konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech ich mal. detí, a preto dôrazne apeluje na všetky osoby, ktoré majú vplyv na výchovu a starostlivosť o mal. T. a K., no predovšetkým na ich rodičov, aby nadradili záujmy a prospech ich mal. detí nad vlastné záujmy a negatívne postoje voči druhému rodičovi mal. detí

20. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na ustanovenia Zákona o rodine, najmä na § 24 ods. 4, podľa ktorého súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pričom dohliada na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, a taktiež na § 30 ods. 1, z ktorého znenia jednoznačne vyplýva, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia.

21. Rodičovi, ktorý s dieťaťom trvale nežije, musí byť umožnený pravidelný a čo najširší kontakt, pretože je to práve množstvo času, počas ktorého je možné realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodiča, tzv. výchovu prítomnosti či príkladom, ktorá je, ako je vo všeobecnosti známe, tou najúčinnjšou výchovnou metódou. Je nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe iba ťažko napravitelná (porov. Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 618/05).

22. Vyššie uvedené potvrdil aj Ústavný súd ČR vo svojom náleze zo dňa 15.03.2016, č.k. III.ÚS 2298/15, v ktorom zdôraznil, že: „Obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa zásadne v rovnakej miere, tomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov. Ak teda súd zverí dieťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, potom by malo byť dieťaťu umožnené stýkať sa s druhým rodičom v takej miere, aby bola táto zásada naplnená v čo najväčšej možnej miere.“. Uvedené sa však v danom prípade bude len veľmi ťažko naplňovať, pokiaľ matka neprehodnotí svoj zámer presťahovať sa na východ Slovenska, teda cca 600 km od bydliska otca. Odvolací súd však týmto nechce v žiadnom prípade prejudikovať komu by mali byť mal. deti zverené do osobnej starostlivosti.

23. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

24. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

25. V neposlednom rade je potrebné si uvedomiť, že v prípade neschopnosti rodičov spolu kooperovať pri výkone styku sa mal. T. a K. stávajú rukojemníkom a obeťou. (porov. Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II.ÚS 599/10, III.ÚS 439/05).

26. S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd postupom podľa ust. § 388 CSP napadnuté uznesenie zmenil a návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).